

॥ श्रीमद्भगवद्गीता ॥

॥ श्रीधरस्वामिकृत सुबोधिनी व्याख्यासहित ॥

॥ अर्जुनविषादयोगः नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

शेषाशेषमुखव्याख्याचातुर्यं त्वेकवक्त्रतः ।

दधानमभ्दुतं वन्दे परमानन्दमाधवम् ॥१॥

श्रीमाधवं प्रणम्योमाधवं विश्वेशमादरात् ।

तद्भक्तियन्त्रितः कुर्वे गीताव्याख्यां सुबोधिनीम् ॥२॥

भाष्यकारमतं सम्यक् तद्व्याख्यातृगिरस्तथा ।

यथामति समालोडय गीताव्याख्यां समारभे ॥३॥

गीता व्याख्यायते यस्याः पाठमात्रतादयन्ततः ।

सेयं सुबोधिनीटीका सदा ध्येया मनिषिभिः ॥४॥

श्रीशेषनागाद्वारा त्याच्या अनंत मुखानि करण्यात आलेल्या व्याख्याचातुर्यास, जे केवळ एकमेव मुखानेच प्रस्तुत करतात, ते अद्भुत परमानन्दस्वरूप भगवान् माधव श्रीकृष्ण, त्यांना मी वन्दन करतो. ॥१॥

लक्ष्मीपति श्रीविष्णु आणि उमापति श्रीविश्वनाथांना सादर प्रणामपुर्वक, त्यांच्या भक्तिने वश झालेला असा मी, गीतेची सुबोधिनी नावाची व्याख्या करत आहे. ॥२॥

भाष्यकार श्रीशङ्कराचार्यांचे मत, आणि त्यावरिल विद्वान्-व्याख्याकारांच्या वचनांचा, स्वतःच्या बुद्धिनुसार पूर्णपणे उत्तम विचार करून गीतेच्या व्याख्येस आरंभ करतो आहे. ॥३॥

अन्य कोणत्याही प्रयत्नाखेरिज, केवळ जीच्या वाचनानेच गीतेचा अर्थ स्पष्ट होईल, असी ही सुबोधिनी टीका, बुद्धिमानांद्वारा सदा सर्वदा ध्यान आणि स्मरण करण्यायोग्य असेल. ॥४॥

इह खलु सकललोकहितावतारः सकलवन्दितचरणः परमकारुणिको भगवान् देवकीनन्दनस्तत्त्वज्ञानाविजृम्भितशोकमोहविभ्रंशितविवेकतया निजधर्मत्यागपरधर्माभिसंधिपरमर्जुनं धर्मज्ञानरहस्योपदेशल्पवेन तस्माच्छोकमोहसागरादुद्धार । तमेव भगवदुपदिष्टमर्थं कृष्णद्वैपायनः सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबबन्धः । तत्र च प्रायशः श्रीकृष्णमुखनिःसृतावनेव श्लोकानलिखत् । कांश्चित्तत्संगतये स्वयं व्यरचयत् । यथोक्तं गीतामाहात्म्ये-(४) 'गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शात्रविस्तरैः । या स्वयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद्विनिसृता' इति । तत्र तावद् 'धर्मक्षेत्रे' इत्यादिना 'विषीदन्निदमब्रवीत्' -(१।२७) इत्यन्तेन ग्रन्थेन श्रीकृष्णार्जुनसंवादप्रस्तावाय कथा निरूप्यते, ततः परमासमाप्तेस्तयोर्धर्मज्ञानार्थसंवादः । तत्र 'धर्मक्षेत्रे' इत्यनेन श्लोकेन धृतराष्ट्रेण हस्तिनापुरस्थितं स्वसारथिं समीपस्थं संजयं